

Finanspolicy
Region Västerbotten

~~2021~~

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
1.1	SYFTE MED FINANSPOLICY	1
1.2	MÅL OCH GENERELLA PRINCIPER FÖR FINANSVERKSAMHETEN	1
1.3	UPPDATERING AV FINANSPOLICYN	1
2	ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING	2
2.1	BAKGRUND	2
2.2	POLITISKA ORGAN	2
2.3	FÖRVALTNINGSORGAN	2
2.4	HANTERING AV OPERATIVA RISKER - INTERNKONTROLL	3
2.5	EXTERNT KONSULTSTÖD	3
3	GENERELLA REGLER FÖR KAPITALFÖRVALTNING	4
3.1	HÅLLBAR FÖRVALTNING	4
3.2	RISKHANTERING	5
3.3	TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG	7
3.4	TILLÅTNA ÄGANDEFORMER	7
3.5	FÖRVALTNINGENS UTFÖRANDE	8
4	LIKVIDITETFÖRVALTNING	9
4.1	ÖVERGRIPANDE MÅL	9
4.2	HANTERING AV LIKVIDITET	9
4.3	PORTFÖLSAMMANSÄTTNING	9
4.4	TILLÅTNA INSTRUMENT	9
4.5	RISKHANTERING	9
5	PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING	10
5.1	BAKGRUND	10
5.2	ÖVERGRIPANDE MÅL	10
5.3	ÖVERGRIPANDE FÖRVALTNINGSSTRATEGI OCH RISKHANTERING	10
5.4	NORMALPORTFÖLJ OCH LIMITER FÖR TILLGÅNGSSLAG	10
5.5	SAMMANSÄTTNING INOM TILLGÅNGSSLAGEN	11
5.6	JÄMFÖRELSEINDEX	11
5.7	REBALANSERING	12
6	SKULDFÖRVALTNING	13
6.1	MÅL SKULDFÖRVALTNING	13
6.2	TILLÅTNA INSTRUMENT	13
6.3	RISKHANTERING	13
6.4	FÖRFINANSIERING	15
7	RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING	16
7.1	FREKVENNS	16
7.2	FÖRVALTARRAPPORTER	16
7.3	RAPPORTERING LIKVIDITETFÖRVALTNING	16
7.4	RAPPORTERING PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING	16
7.5	RAPPORTERING SKULDFÖRVALTNING	16
8	ORDLISTA	17

1 INLEDNING

Finanspolicy_n för Region Västerbotten_ ~~(finanspolicy_n)~~ anger ramar för finansverksamheten i regionen, det vill säga hur finansiella tillgångar och skulder ska förvaltas.

Dessa föreskrifter gäller från och med 2024-11-01 ~~från och med 2024-11-01~~ och ersätter tidigare den gamla förvaltningspolicy_n finanspolicy från 2022-04-26 ~~2022-04-26~~.

1.1 SYFTE MED FINANSPOLICY

En väl definierad finanspolicy är ett styrinstrument och ett hjälpmedel för de personer som arbetar med finansförvaltningen. Genom att ansvar, befogenheter, regler och risknivåer definieras och klarläggs, skapas förutsättningar för ett snabbt och korrekt beslutsfattande.

Syftet med finanspolicy_n är att:

- Fastställa mål och riktlinjer för finansverksamheten inom regionen.
- Ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat.
- Identifiera vilka finansiella risker regionen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras.

Finansförvaltningen är uppdelad i tre delar:

- Likviditetsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning
- Skuldförvaltning

1.2 MÅL OCH GENERELLA PRINCIPER FÖR FINANSVERKSAMHETEN

Målet med finansverksamheten inom regionen är att:

- Upprätthålla en god likviditet och säkerställa regionens betalningskapacitet.
- Tillgodose regionens behov av kapital för investeringar.
- Minska belastningen från utbetalningen av framtida pensioner.
- Optimera regionens finansiella resultat inom givna risklimiter genom en effektiv kapital- och skuldförvaltning.

Enligt Kommunallagen ska regionen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

1.3 UPPDATERING AV FINANSPOLICY_N

Finanspolicy_n ska ses över årligen och uppdateras vid behov ~~uppdateras~~ med hänsyn till aktuella förhållanden inom regionen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

2 ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING

2.1 BAKGRUND

Ansvaret för finansverksamheten inom regionen fördelas mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen och regiondirektören enligt nedan.

2.2 POLITISKA ORGAN

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige, som är Region Västerbottens högsta beslutande organ, fastställer finanspolicyn. Vidare delegerar regionfullmäktige beslutsbefogenheter gällande finansverksamheten till regionstyrelsen samt ger övergripande uppdrag inom det finansiella området.

Regionfullmäktige

- Beslutar om finanspolicy för regionen
- Beslutar om finansiella mål, borgen och ramar för upplåning
- Beslutar om medel som avskiljs för framtida finansiella åtaganden

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har enligt delegation från regionfullmäktige ansvaret för finansverksamheten, som operativt hanteras inom Ekonomistaben på delegation av regiondirektören. Regionstyrelsen ska tillse att finanspolicyn ses över årligen och vid behov uppdateras med hänsyn till aktuella förhållanden inom regionen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna. finanspolicyn uppdateras vid behov, dock minst en gång per år.

Regionstyrelsen följer löpande utvecklingen i finansförvaltningen. Styrelsen kan vid behov utfärda kompletterande anvisningar. Regionstyrelsen får rapportering om finansverksamheten i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen

- Ansvarar för regionens medelsförvaltning

2.3 FÖRVALTNINGSORGAN

Ekonomistaben arbetar operativt med finansverksamheten inom fastställda ramar och agerar inom ramen på delegation av regiondirektören.

Regiondirektören ansvarar för att:

- Regionen har en väl fungerande finansfunktion
- Regionen har tillfredställande intern kontroll
- Bevaka utvecklingen inom de finansiella marknaderna
- Förbereda och föreslå uppdateringar av finanspolicyn

Regiondirektören eller till denne delegerad har fullmakt att:

- Besluta om placering/omplacering av regionens medel och teckna avtal som berör den finansiella verksamheten innefattande beslut om extern upplåning och omplacering av lån samt lånevillkor.
- Besluta om finansiella transaktioner inom ramen för kapital- och skuldförvaltning. Till exempel köp och försäljning av värdepapper och fonder i kapitalförvaltningen. Löptid och räntebindning vid nyupplåning och refinansiering av förfallande lån. Ingående av derivatkontrakt i skuldförvaltningen.
- Besluta om anlåtande av externa rådgivare och finansiella förvaltare.

2.4 HANTERING AV OPERATIVA RISKER - INTERNKONTROLL

Syftet med hanteringen av operativa risker är att:

- Se till att finansverksamheten bedrivs på ett kontrollerat sätt och att finansfunktionen vid varje tidpunkt har korrekt information om positioner och risker så att beslut kan fattas på korrekta grunder.
- Minimera förluster på grund av fel i processer, system eller på grund av bristande kontroll.

Med internkontroll avses de kontrollmoment som ingår i administrationen av kapital- och skuldförvaltningen. Kontrollen förutsätter att det finns erforderliga system och rutiner för:

- Rapportering och uppföljning
- Ansvarsfördelning i organisationen
- Inventering av tillgångar och skulder
- Redovisning

Genomförda transaktioner ska kontrolleras och bokföras. Den person som kontrollerar och bokför transaktionen får ej vara samma person som genomför transaktionen. Det bör vara flera personer som kan utföra och granska arbetet för att upprätthålla kompetens och god kvalitet inom finansverksamheten. Innan nya finansiella instrument får användas ska det säkerställas att de kan hanteras i systemen, både redovisnings- och värderingsmässigt.

2.5 EXTERNT KONSULTSTÖD

För framtagning av underlag för revidering av finanörvaltningspolicy, rådgivning vid placeringar och skulder samt för rapportering och uppföljning kan externt konsultstöd anlitas. För rådgivning vid beslut om placeringar och skulder ska den externa rådgivaren uppfylla kraven om godkänd motpart. Samma konsult ska inte anlitas för både rådgivning och rapportering/uppföljning.

Extern rådgivare ska vara fristående från banker och andra leverantörer av finansiella produkter som regionen köper (exempelvis värdepappersfonder, lån och derivatinstrument).

3 GENERELLA REGLER FÖR KAPITALFÖRVALTNING

I detta kapitel anges regler och begränsningar som gäller för all kapitalförvaltning i regionen, oavsett om det gäller likviditets- eller pensionsmedelsförvaltning.

3.1 HÅLLBAR FÖRVALTNING

Regionen ska vid placering av kapitalet eftersträva att bidra till en hållbar omställning och skapandet av regionala mervärden. Detta sker genom att följa tydliga etiska riktlinjer samt genom prioritering av placeringar vilka bidrar till uppfyllandet av regionens vision och övergripande mål.

Regionen ska genom sina urvalskriterier för placeringar ta hänsyn till och främja god etik. Regionen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer ~~de~~ internationella normer och konventioner för mänskliga rättigheter, arbets~~strätte,~~ och miljö och antikorrupcion, ~~som vilka~~ finns formulerade i FN-konventioner, som FN Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning. Investeringar ska inte heller göras i länder som är föremål för, av Sverige sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.

~~Placeringar ska undvikas i företag där en icke oväsentlig del¹ av omsättningen kommer från medges ej direkt i företag som har produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi, eller tobak, s- och alkohol och kommersiell spelverksamhet (hasardspel), varor som en väsentlig del av verksamheten. Regionen ska också undvika investeringar i företag som, till en icke oväsentlig del, arbetar med att prospektera, exploatera, utvinna eller producera kol, olja och gas. Undantag kan göras för omställningsbolag som håller på att åtgärda eller ställa om sin verksamhet. För att ett undantag ska medges ska det finnas en tydlig plan som visar att omställningen i slutändan kommer att resultera i att regionens grundläggande exkluderingskrav uppfylls. Vidare medges ej placeringar direkt i företag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella normer och konventioner. Regionens ställning medför vidare ett ansvar att verka för god etik. De etiska principer som följs ska vara representativa för de flestas uppfattning. Regionen definierar god etik som avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder samt demokratiska principer. Regionen ska ej direktinvestera i bolag som upprepat eller medvetet bryter mot något av dessa kriterier. Investeringar ska inte heller göras i länder som är föremål för, av Sverige sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.~~

~~Placeringar medges ej i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom t.ex. produktion och prospektering.~~

I den mån det är möjligt ska regionen prioritera investeringar som har en mätbar och positiv påverkan på hållbarhetsfaktorer och/eller främjar hållbarhet. Exempelvis investeringar som är i linje med de globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030) eller kategoriseras som artikel 9 (mörkgrön) eller artikel 8 (ljusgrön) enligt EU:s regelverk SFDR (Sustainable Finance Disclosure regulation). ~~främjar god etik och miljöhänsyn.~~ Detta under förutsättning att de i

¹Med icke oväsentlig del avses över 5 % av omsättningen. Fondbolagens förenings skrift "Vägledning för hållbarhetsrelaterade upplysningar för fonder" från december 2021 använder gränsvärdet 5 %. Bolag som har en högre andel av omsättningen än så från exkluderade branscher väljs bort på hållbarhetsmässiga grunder.

övrigt uppfyller kriterierna i finanförvaltningspolicyn, inte ökar den totala portföljriskerna samt att investeringarna bedöms ha minst-likvärdig förväntad avkastning som jämförbara alternativ.

3.2 RISKHANTERING

Placeringar innebär alltid ett risktagande. Om kapitalförvaltningen är effektiv erhålls en ökad förväntad avkastning endast genom en höjd risknivå⁷, och en lägre risk erhålls ~~da~~ på bekostnad av en lägre förväntad avkastning.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive förvaltning genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar finanspolicyn limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk och kreditrisk enligt nedan.

3.2.1 VALUTARISK

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av regionens portfölj är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.
- ~~För Gällande alternativa investeringar görs enskild bedömning om valutasäkring i varje enskilt fall.~~

3.2.33.2.2 RÄNTERISK

Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan.

Ränterisk innebär att marknadsvärdet på räntebärande värdepapper faller när det allmänna ränteläget stiger, och omvänt. ~~Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan.~~ Ränterisken hanteras genom portföljens duration.

3.2.43.2.3 AKTIEKURSRISK

Aktiekursrisk innebär risken att aktiekurser utvecklas på ett, för portföljens värde, ofördelaktigt sätt. Aktiekursrisken minskas genom diversifiering vilket innebär att investeringar sprids mellan olika bolag, sektorer med hjälp av spridning på flera olika och geografiska marknader.

3.2.53.2.4 LIKVIDITETSRIK

Likviditetsrisken avser risken att ett innehav inte går att avyttra. Risken hanteras genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter⁷, samt genom att handeln med icke-börsnoterade värdepapper begränsas. ~~Mer illikvida tillgångar tillåts i den alternativa portföljen.~~

3.2.6 Kreditrisk

Kreditrisken, det vill säga v-s risken för att låntagare ej kan fullgöra sina betalningsförpliktelser, kan delas upp i motpartsrisk och emittentrisk. För att minska risken att låntagaren inte fullgör sina betalningsförpliktelser ska nedanstående begränsningar gälla för placeringar i enskilda räntebärande värdepapper. Procentalen avser andelar av ränteportföljens marknadsvärde. Mot bakgrund av att ratingbetyg förändras ska placeringarna kontinuerligt motsvara

tabellernas lägsta godkända rating² nedan. För pensionsmedelsförvaltningen får nyinvesteringar inte göras i enskilda räntebärande värdepapper med rating lägre än BB-/Ba3. För likviditetsförvaltningen är lägsta tillåtna rating BBB-/Baa3.

RATING	Emittent/värdepapper	Min	Normal	Max	Max per emittent
AAA/Aaa	Värdepapper utgivna av Kommuninvest, svenska staten och svenska statens helägda bolag samt värdepapper garanterade av svenska staten. Säkerställda bostadsobligationer utgivna av svenska bostadsfinansieringsinstitut, kommuner eller regioner.	30%	60%	100%	100%
AA/Aa - BBB-/Baa3	Övriga emittenter, värdepapper med rating lägst Investmentgrade.	0%	35%	50%	5%
BB-/Ba3	Övriga emittenter, värdepapper med rating motsvarande High Yield	0%	5%	15%	2%
B-/B3	Övriga emittenter, värdepapper med rating motsvarande High Yield	0%	0%	5%	2%
CCC-/Caa3	Övriga emittenter, värdepapper med rating motsvarande High Yield	0%	0%	2%	2%

RATING	Maximal andel totalt, löptid
Stater, kommuner och landsting eller dess motsvarighet inom Euroområdet, AAA/Aaa	100 %
AAA/Aaa	70 %
AA-/Aa3	50 %
A-/A3	40 %
BBB-/Baa3	35 %
BB-/Ba3	10 %
B-/B3	5 %
CCC-/Caa3	2 %

Tabell 6 – Ratinglimiter för korta räntebärande placeringar
Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moodys. Vid så kallad "split rating" gäller andelarna för den lägsta ratingnivån. Ratingkrav ersätts av statlig garanti/borgen om sådan föreligger. Limiterna avser andel av totalportföljens marknadsvärde.

Ovanstående limiter gäller endast direktägda instrument. Kreditexponering genom placering i fonder ~~ärföreslås vara~~ tillåten så länge förvaltningens inriktning inte väsentligt avviker från riskbegränsningarna i policyn.

~~Eventuella återlånade medel betraktas i kapitalförvaltningen som räntebärande värdepapper, vilket får betydelse för den del av portföljen som är placerad externt. Eventuellt återlån undantas från nedanstående ratinglimiter.~~

3.2.93.2.5 TRANSPARENS

Samtliga investeringar i regionen ska vara transparenta vilket innebär att det ska vara tydligt mot vilket underliggande tillgångsslag investeringen är exponerad,

² Standard & Poor's kan använda + eller - för att modifiera ratings, Moodys kan använda 1-3. I båda fall innefattas -/+ samt 1-3 i aktuell ratingnivå. Vid så kallad "split rating" gäller andelarna för den lägsta ratingnivån. Ratingkrav ersätts av statlig garanti/borgen om sådan föreligger.

samt att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att mäta den faktiska riskexponeringens storlek.

3.3 TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG

3.3.1 RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

~~Räntebärande värdepapper är ett samlingsnamn för värdepapper som ger en i förväg bestämd ränta under en bestämd tidsperiod. Exempel på räntebärande värdepapper är statskuldväxlar, företags-, bostads-, kommun- och statsobligationer. Som räntebärande värdepapper räknas även återlån³ till regionens investeringar.~~

3.3.2 LIKVIDA MEDEL

Likvida medel är medel på depåkonto, bankräkning och dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper.

3.3.3 AKTIER

Regionen får endast investera i aktier som är börsnoterade, det vill säga som är föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som står under tillsyn av myndighet. ~~Undantaget är i förekommande fall placeringar i alternativa tillgångsslag.~~ Deltagande i nyemissioner i existerande innehav är tillåtet.

~~3.3.4 ALTERNATIVA TILLGÅNGSSLAG~~

~~Regionen får investera i så kallade alternativa tillgångsslag. Alternativa tillgångsslag ska definieras som placeringar i tillgångar som uppvisar låg korrelation med tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper. Syftet med att placera i alternativa tillgångsslag ska vara att den totala portföljrisken reduceras genom diversifiering och/eller att placeringen bidrar till ökad måluppfyllelse. Exempel på alternativa tillgångsslag är råvaror, valutor, fastigheter, och infrastruktur och men kan även vara s.k. hedgefonder. Hedgefonder är absolutavkastande vilket innebär att avkastningen typiskt sett ska vara positiv oavsett hur börsen går.~~

~~Investering i illikvida alternativa tillgångar ska föregås av separat riskanalys samt beslut i regionstyrelsen.~~

3.5.4 TILLÅTNA ÄGANDEFORMER

3.5.13.4.1 DIREKT ÄGANDE

Placering får ske i direkt ägande av tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper. Placeringar ska inte ske i sådan omfattning att regionen får ett betydande inflytande i ett enskilt bolag. Med betydande inflytande avses en röstandel som överstiger 5 procent.

3.5.23.4.2 VÄRDEPAPPERSFONDER

Placering får ske i fonder som har Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och vars placeringsinriktning överensstämmer med bestämmelserna i denna policy. Placering ska inte ske i sådan omfattning att regionens ägda andel av en fond överstiger 20 procent.

3.4.3 STRUKTURERADE INSTRUMENT

³ Återlån innebär att regionen för investeringar kan låna medel till marknadsmässiga villkor av pensionsförvaltningen

~~3.5.3 Det är inte tillåtet att placera i så kallade strukturerade instrument, exempelvis aktieindexobligationer~~

~~Det är inte tillåtet att placera i så kallade strukturerade instrument. Ett strukturerat instrument är en kombination av en obligation och optioner, exempelvis aktieindexobligationer.~~

3.5.73.4.4 DERIVATINSTRUMENT

Med derivatinstrument avses exempelvis optioner, terminer och swapavtal. Derivatinstrument får endast användas inom ramen för en värdepappersfond.

3.5.83.4.5 ÖVRIGT

- Blankning av enskilda värdepapper är ej tillåten.

3.6.3.5 FÖRVALTNINGENS UTFÖRANDE

3.6.13.5.1 FÖRVALTARE

Förvaltare kan vara intern och extern.

- Med intern förvaltare avses av regionen utsedd tjänste**person**man.
- Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt regionens direktiv förvaltar regionens kapital. Extern förvaltare som anlitas ska uppfylla kraven om godkänd motpart ~~enligt 3.5.3 Motparter.~~

3.6.23.5.2 FÖRVALTNINGSSTIL

Portföljens tillgångar kan förvaltas aktivt eller passivt. ~~Passiv förvaltning genom exempelvis index- och indexnära fonder bör utgöra basen i förvaltningen. Aktiv förvaltning får användas där det kan motiveras. (t.ex. indexfonder). Vid valet av passiva fonder ska regionen särskilt beakta kostnadsaspekten.~~

3.6.33.5.3 MOTPARTER

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd för investeringstjänster och investeringsverksamheter.
- Utländsk institution som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, exempelvis vid nyemissioner.

3.6.43.5.4 FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Portföljens tillgångar ska förvaras hos:

- Värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.
- Utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndigheter eller annat behörigt organ.

4 LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Regionens betalningsberedskap är beroende av tillgången på likvida medel, ~~det vill säga v-s~~ sådana tillgångar som snabbt kan nyttjas för utbetalningar. Syftet med att hålla en likviditetsförvaltning är således att alltid tillse att sådana tillgångar finns tillgängliga. Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. För likviditetsförvaltningen gäller särskilda förutsättningar som beskrivs nedan.

4.1 ÖVERGRIPANDE MÅL

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts.

4.2 HANTERING AV LIKVIDITET

Placering av regionens likviditet ska ske dels med beaktande av gällande finanspolicy, dels med hänsynstagande till det finansiella läget och dels med beaktande av kravet på en god betalningsberedskap.

4.3 PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Regionens finansansvarige tjänste~~person~~ ska, utifrån regionstyrelsens delegation, och med beaktande av det finansiella läget, bedöma hur stor andel av regionens likvida medel som bör placeras kortsiktigt enligt nedanstående instruktioner.

4.4 TILLÅTNA INSTRUMENT

Placeringar får ske genom bankinlåning, i räntebärande värdepapper samt räntefonder. Placeringarna ska vara i svenska kronor.

4.5 RISKHANTERING

För att minska ränterisken, ~~det vill säga v-s~~ att en räntehöjning påverkar marknadsvärdet av placeringarna negativt, i denna förvaltning, är målsättningen att ska-den genomsnittliga durationen för portföljen ~~som målsättning~~-inte ska överstiga 1 år.

Vid valet av löptid ska hänsyn tas till placeringshorisonten utifrån regionens likviditetsprognoser.

Vid placering direkt i räntebärande värdepapper är lägsta tillåtna rating BBB-/Baa3 från Standard & Poor's respektive Moody's. Kreditexponering genom placering i fonder är tillåten så länge förvaltningens inriktning inte väsentligt avviker från riskbegränsningarna i policyn.

5 PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING

5.1 BAKGRUND

Regionen har ett långsiktigt åtagande för utbetalning av pensioner. Sedan 1998 avsätter regionen särskilda medel för dessa framtida pensionsutbetalningar.

Likviditetsbelastningen avseende pensionsåtagandet förväntas öka kraftigt framöver, efter år 2040 accelererar denna utveckling. Även pensionskostnaderna förväntas öka framöver, mer än regionens intäkter. Denna utveckling väntas fortgå till mitten på 2040-talet för att därefter avta.

Mot bakgrund av regionens långsiktiga åtagande och att utmaningarna med pensionsåtagandet ökar på sikt ska pensionsmedelsförvaltningen ha en långsiktig karaktär.

5.2 ÖVERGRIPANDE MÅL

Det huvudsakliga målet med pensionsmedelsförvaltningen kapitalförvaltningen är att minska belastningen från regionens pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader. För att möta den ökande likviditetsbelastningen och kostnaderna för pensioner ska pensionsmedlen ökas med hjälp av avsättningar och avkastning.

Övergripande mål:

- Marknadsvärdet av tillgångarna i pensionsmedelsförvaltningen ska senast år 2040 täcka minst hela pensionsskuldens bokförda värde (det vill säga v-s minst 100 procents konsolidering).
- Pensionsmedelsförvaltningen ska ge en långsiktig avkastning på 3,54 procent per år i reala termer, det vill säga v-s justerat för inflation.

Efter att målet om 100 procent konsolidering nåtts kommer avkastningen från portföljen i kombination med en minskande pensionsskuld att skapa ett överskott av kapital relativt storleken på pensionsskulden. Detta överskott kan användas till uttag för att täcka likviditetsbehov hänförliga till pensionsåtagandet. I takt med att kapitalet ökar kommer även avkastningen från kapitalförvaltningen att öka. Detta minskar den resultatmässiga belastningen på regionens ekonomi hänförlig till de ökande pensionskostnaderna.

5.3 ÖVERGRIPANDE FÖRVALTNINGSSTRATEGI OCH RISKHANTERING

Förvaltningsstrategin för pensionsmedelsförvaltningen kapitalförvaltningen syftar till att nå de övergripande målen. ~~För att nå dessa relativt högtställda mål behöver regionen vara beredd på att investera merparten av kapitalet i riskfyllda tillgångar.~~ För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar så som aktier, ~~och alternativa investeringar.~~ Den strategiska vikten anger normalvikten i respektive tillgångsslag och sätts för att kunna nå de övergripande målen. En hög andel aktier innebär dock att avkastningsresultatet i förvaltningen tidvis kommer att fluktuera kraftigt. Taktiska avvikelser i andelen tillgångsslag, det vill sägavs justeringar från den strategiska vikten, kan komma att göras. ~~Det innebär att exempelvis aktier kan komma att avyttras till förmån för räntor under turbulenta perioder för att tillfälligt minska portföljriskerna och skydda portföljens värde. Detta för att hantera risken optimalt över en konjunkturcykel.~~ Minimal och maximal andel i respektive tillgångsslag bestäms utifrån på förhand satta limiter. Se nedan.

5.4 NORMALPORTFÖLJ OCH LIMITER FÖR TILLGÅNGSSLAG

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj (strategisk allokering) vilken speglar regionens strategi i pensionsmedelsförvaltningen

kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

ALLOKERING TILLGÅNGSSLAG			
	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	20%	40%	60%
Aktier	40%	60%	70%
- Varav svenska aktier	0%	40%	50%
- Varav utländska aktier	50%	60%	100%
Likvida medel	0%	0%	15%

ALLOKERING TILLGÅNGSSLAG			
	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	20%	40%	60%
Aktier	40%	60%	70%
- Varav svenska aktier	0%	40%	50%
- Varav utländska aktier	50%	60%	100%
Alternativa tillgångar	0%	0%	20%
Likvida medel	0%	0%	15%

ALLOKERING TILLGÅNGSSLAG			
	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	0%	20%	50%
Aktier	50%	60%	70%
- Varav svenska aktier	25%	30%	35%
- Varav utländska aktier	25%	30%	35%
Alternativa tillgångar	0%	20%	30%
Likvida medel	0%	0%	15%

5.5 SAMMANSÄTTNING INOM TILLGÅNGSSLAGEN

Placeringar i räntebärande värdepapper bör spridas mellan tillgångar med olika finansiella egenskaper (med avseende på ränterisk, kreditrisk och löptid) för att uppnå en rimlig balans mellan förväntad avkastning och risk. Maximal genomsnittlig duration i ränteportföljen är 5 år.

I perioder då aktieexponeringen är låg kommer en stor del av kapitalet att placeras i ränteinstrument med låg risk i avvaktan på att det återplaceras i aktier.

För att minska risken i aktieportföljen sprids investeringar mellan olika bolag, sektorer och geografiska marknader.

Risken i aktieportföljen begränsas i första hand genom att sprida kapitalet på olika geografiska marknader. I syfte att begränsa risken kan allokeringen mellan olika regioner komma att avvika från respektive regions vikt i index (som exempelvis MSCI All Country World Index).

5.75.6 JÄMFÖRELSEINDEX

Utifrån portföljens långsiktiga karaktär ska avkastningen **över tid bedömas utifrån avkastningsmålet. På kort sikt ska portföljen utvärderas i första hand jämföras med det långsiktiga avkastningsmålet. Över börs- och konjunkturcykeln kan portföljen även utvärderas** mot normalallokeringen utifrån nedanstående sammansättning av index.

TILLGÅNGSSLAG	Index	Vikt
Räntebärande värdepapper	50% OMRX Total, 50 % OMRX T-Bill	40%
Svenska aktier	SIX PRX	24%
Utländska aktier	MSCI All Country World Index	36%

TILLGÅNGSSLAG	Index	Vikt
Räntebärande värdepapper	50% OMRX Total, 50 % OMRX T-Bill	40%
Svenska aktier	SIX PRX	24%
Utländska aktier	MSCI All Country World Index	36%
Alternativa tillgångar	50% OMRX Total, 50 % OMRX T-Bill	0%

TILLGÅNGSSLAG	Index	Vikt
Räntebärande värdepapper	50% OMRX Total, 50 % OMRX T-Bill	20%
Svenska aktier	SIX PRX	30%
Utländska aktier	MSCI All Country World Index	30%
Alternativa tillgångar	50% OMRX Total, 50 % MSCI All Country World Index	20%

Utöver utvärderingen av totalportföljens avkastning ska respektive placerings värdeutveckling utvärderas mot ett relevant jämförelseindex minst årligen.

5.85.7 REBALANSERING

Portföljen ska kontinuerligt bevakas så att de ingående tillgångsslagen inte under- eller överskrider någon limit.

Om ett tillgångsslag trots allt befinner sig under eller över sina limiter ska portföljen rebalanseras snarast möjligt, med beaktande av kostnader. I det fall rebalanseringen dröjer längre än en månad ska anledningen till att rebalansering inte genomförts kommenteras i som bilaga till månadsrapporten.

~~För att kunna genomföra rebalansering bör 10 procent av kapitalförvaltningens portfölj, inom tillgångsslagen räntor och aktier, placeras i investeringar med daglig likviditet.~~

7.6 SKULDFÖRVALTNING

Upplåning får genomföras för långfristiga investeringsfinansieringar eller kortfristig betalningsberedskap.

Låneportföljens förfallotidpunkter ska anpassas efter förväntat kapitalbehov och ske med beaktande av likviditetssituation, aktuellt marknadsläge samt planerad investeringstakt.

7.16.1 MÅL SKULDFÖRVALTNING

Målet med skuldförvaltningen är att optimera regionens upplåningskostnader inom givna risklimiter. Detta ska uppnås genom en effektiv och långsiktig skuldförvaltning utan spekulativa inslag.

7.26.2 TILLÅTNA INSTRUMENT

Lånefinansiering får ske enligt nedan:

- Lån i svensk eller utländsk valuta.
- Emission av obligationer och certifikat på kapitalmarknaden.
- Checkräkning/koncernkontokredit.
- Leasing.

7.36.3 RISKHANTERING

All upplåning innebär ett risktagande. Risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive förvaltning genom valet av strategi. Vad gäller För skuldförvaltningen handlar det primärt om valet av ränte- och kapitalbindning. Därutöver reglerar finanspolicyn limiter för ett antal specifika finansiella risker enligt nedan.

7.3.16.3.1 FINANSIERINGSRISK

Finansieringsrisk innebär att medel inte kan lånas upp eller bara lånas upp till kraftigt ökade kostnader. Refinansieringsrisk innebär att det i vissa situationer kan vara svårt att till fördelaktiga villkor låna upp stora volymer. Refinansieringsrisken i portföljen är större om betydande belopp ska lånas om vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre lånebelopp förfaller över en längre tidsperiod. Genom att sprida låneportföljens förfallotider jämnt över tiden, blir också refinansieringsrisken mindre.

Finansieringsrisken begränsas genom att:

- Den externa skuldens genomsnittliga kapitalbindningstid normalt ska vara 2 år.
- Tillåtet intervall för genomsnittlig kapitalbindning: 1-3 år.
- Målsättningen är att maximalt 40 procent% av kapitalet får förfalla inom 1 år.
- Enskilda lån får inte ha en längre löptid än 10 år om inte separat beslut fattas om detta i regionstyrelsen.

Om skuldens storlek understiger 1 miljard kronor är tillåtet intervall för kapitalbindningen 0-3 år. Inga restriktioner föreligger samtidigt avseende hur stor del av kapitalet som får förfalla inom 1 år.

I en uppbyggnadsfas- eller avvecklingsfas av skuldportföljen kan avsteg från dessa riktlinjer ske gällande genomsnittlig kapitalbindning och förfall inom 1 år. Avsteg ska i förväg godkännas av regionstyrelsen.

7.3.26.3.2 RÄNTERISK

Ränterisken (i skuldsammanhang variationen i räntekostnader beroende på förändrade upplåningsräntor) beror främst på den genomsnittliga räntebindningstiden. För att begränsa ränterisken bör räntebindningstiden för olika lån spridas över tiden.

Ränterisken begränsas genom att:

- Den externa skuldens genomsnittliga duration normalt ska vara 2 år.
- Tillåtet intervall för genomsnittlig duration: 1-3 år.
- Målsättningen är att maximalt 40 procent% av ränteförfallen får ligga inom 1 år.
- Räntebindningstid för enskilda lån får inte överstiga 10 år om inte separat beslut fattas om detta i regionstyrelsen.

Om skuldens storlek understiger 1 miljard kronor är tillåtet intervall för durationen 0-3 år. Inga restriktioner föreligger samtidigt avseende hur stor del av kapitalet som får förfalla inom 1 år.

I en uppbyggnadsfas- eller avvecklingsfas av skuldportföljen kan avsteg från dessa riktlinjer ske gällande genomsnittlig räntebindning och förfall inom 1 år. Avsteg ska i förväg godkännas av regionstyrelsen.

7.3.36.3.3 VALUTARISK

Valutarisker får inte tas vid upplåning. Sker upplåning i utländsk valuta ska valutarisken försäkras bort.

7.3.46.3.4 LIKVIDITETSRIK

Likviditetsrisken innebär ~~bländ annat~~a. att en god betalningsberedskap inte kan upprätthållas det vill säga att regionen inte har tillgång till likvida medel vid förutsedda utbetalningstillfällen. Med god betalningsberedskap avses att det ska finnas medel tillgängliga motsvarande en månads löpande utgifter för innevarande budgetår.

~~Se även likviditetsförvaltning.~~

7.3.66.3.5 DERIVATINSTRUMENT

Derivatinstrument får inte användas i spekulativt syfte utan endast för ränte- och valutasäkring inom givna mandat.

Nedanstående derivatinstrument får användas:

- Ränteswappar
- Valutaswappar, valutaterminer

Alla derivatinstrument ska säkringsredovisas.

7.3.76.3.6 MOTPARTSRISK

Motpartrisk i upplåningsverksamheten kan uppstå om regionen ingår derivatkontrakt med en motpart, ~~och marknadsvärdet i detta är positivt.~~

För att begränsa motpartrisken får derivatkontrakt endast ingås med motparter med kreditrating om antingen lägst A-(Standard & Poor's) eller A3(Moody's). Har motparten rating från båda ratinginstituten ska båda uppfylla dessa kriterier. Risken mot en enskild motpart får som högst vara 200 miljoner kronorMkr.

7.46.4 FÖRFINANSIERING

Förfinansiering får ske av praktiska skäl med ett belopp motsvarande högst 10 procent av totala låneportföljen och högst tre månader i förväg.

6.5 LEASING

Generellt gäller att stor restriktivitet ska råda beträffande leasing inom regionen eftersom finansiering i de flesta fall kan erhållas förmånligare på annat sätt.

I ett leasingavtal finns två parter, leasegivaren som finansierar egendomen och leasetagaren som hyr egendomen. Leasingavtal betraktas som ett lån (finansiell leasing) om de ekonomiska fördelarna och riskerna som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren och om leasingperioden är mer än tre år. Den riskexponering som sådana leasingavtal medför bör beaktas inom ramen för skuldförvaltningen. Vid beslut om finansiell leasing ska effektiv skuldförvaltning tillämpas där alternativen utvärderas och redogörs för på ett väl underbyggt och systematiskt vis.

Övriga leasingavtal betraktas som hyra (operationell leasing).

9 RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING

9.16.6 FREKVENNS

Regionens ansvarige tjänstepersonerna ska framlägga rapport avseende portföljerna till regionstyrelsen i samband med ordinarie möten i regionstyrelsen.

9.26.7 FÖRVALTARRAPPORTER

Förvaltare, såväl extern som intern, har ansvar för att den löpande förvaltningen sker i enlighet med gällande finanspolicy. Förvaltare ansvarar för att rapport om placeringarnas fördelning och resultat sänds till regionen så snart som möjligt efter varje månadsskifte.

9.36.8 RAPPORTERING LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Rapportering och uppföljning av likviditetsförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med gällande finanspolicy. Detta innebär att rapporteringen minst ska innefatta:

- Avstämning mot regler och limiter i finanspolicyn
- Avkastning
- Information om fördelning av placeringar på olika placeringsalternativ
- Vilka typer av värdepapper och emittenter som placerats i
- Portföljens och respektive värdepappers duration

9.46.9 RAPPORTERING PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING

Rapportering och uppföljning av kapitalförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med gällande finanspolicy samt utvärdera portföljens avkastning mot avkastningsmålet och index enligt normalportföljen. Detta innebär att rapporteringen minst ska innefatta:

- Avstämning mot regler och limiter i finanspolicyn
- Portföljens avkastning kontra fastställt avkastningsmål
- Avkastning kontra jämförelseindex
- Tillgångsallokering kontra restriktioner i finanspolicy
- ~~Kapitalgaranterad aktieexponering som andel av Aktieportföljen~~
- Geografisk allokering för Aktieportföljen
- Ränteportföljens och respektive värdepappers duration och kreditrisk

~~Rapporteringen till styrelsen ska ske i samband med ordinarie möten i regionstyrelsen och två gånger per år till regionfullmäktige, dels i delårsrapporten och dels i årsredovisningen.~~

9.66.10 RAPPORTERING SKULDFÖRVALTNING

Rapportering och uppföljning av skuldförvaltningen ska verifiera att lån, eventuella derivatinstrument⁷ och risker överensstämmer med gällande finanspolicy. Detta innebär att rapporteringen minst ska innefatta:

- Avstämning mot regler och limiter i finanspolicyn
- Skuldportföljens volym och sammansättning
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats
- Skuldportföljens genomsnittliga kapital- och räntebindningstid
- Omfattning av skuldportföljens derivat, marknadsvärdering av dessa, samt fördelning på motparter

107 ORDLISTA

Aktiefond	En aktiefond är en fond som investerar minst 85 procent av fondförmögenheten i aktier eller aktierelaterade instrument.
Aktierisk	Med aktiekursrisk avses hur avkastningen på aktier påverkas av förändringen av kursen på de aktier som ingår i portföljen.
Aktieindexobligationer	Ett finansiellt instrument i form av en strukturerad produkt, vilket innebär en kombination av två placeringsformer - en option och en obligation. Syftet med en AIO är att få exponering mot aktiemarknaden och samtidigt skydda kapitalet vid ett börsfall. Optionen är den del som ger möjlighet till avkastning från en underliggande marknad, obligationen är den del som skyddar kapitalet vid börsfall.
Aktivt förvaltd fond	Aktiv förvaltning innebär att förvaltare tar aktiva beslut om att köpa, sälja eller behålla ett värdepapper. I den aktiva förvaltningen strävar förvaltare efter en avkastning som överträffar den genomsnittliga avkastningen på de marknader där fonderna har sina placeringar, det vill säga en avkastning som är högre än fondens jämförelseindex. Den aktiva förvaltningen kräver mer resurser. Därför är priset på en aktivt förvaltd fond oftast högre än för en passivt förvaltd fond.
Allokering	Fördelning av tillgångsslag i portföljen. Kan delas in i strategisk och taktisk allokering.
Alternativa investeringar	Placeringar som har mycket låg korrelation med aktie eller räntemarknaden, vilket innebär att dessa placeringar kan ge god avkastning även om börsen går ned. Vanliga alternativa placeringar är hedgefonder, fastigheter, energi, råvaror och Private Equity.
Certifikat	Upplåningsinstrument på penningmarknaden för staten, banker, företag med flera. Fungerar i praktiken som en obligation, men är underställd ett annat regelverk. Emitteras vanligtvis på löptider upp till ett år.
Derivat	Ett finansiellt instrument som är kopplat till andra finansiella instrument där dess värde beror på en underliggande tillgång. Den underliggande tillgången kan till exempel vara en aktie, en obligation eller en råvara. Derivat kan handlas via börser eller OTC (over-the-counter).
Duration	Löptid. Ett mått på ränterisk för räntebärande tillgångar och skulder. Uttryck för räntekänslighet vid räntejusteringar på ett lån eller en fordran. Är

samtidigt ett uttryck för genomsnittlig viktad återstående löptid för ett lån eller en fordran.

Emittent	Utgivare och garant av finansiella instrument.
Finansinspektionen	Finansinspektionen är en statlig myndighet som ansvarar för tillsynen på de finansiella marknaderna i Sverige.
Fossila bränslen	Fossila bränslen (från latinets fossus, "uppgrävd") är olika energikällor i form av kolväten, som kommer från äldre geologiska perioder, och som kan påträffas på eller under marken. De fossila bränslena omfattar främst naturgas, petroleum (råolja) och kol.
Indexfonder	Förvaltning där fondens utveckling ska följa ett valt jämförelseindex.
Kapitalbindningstid	Den tid ett lån är garanterat, det vill säga återstående löptid i befintliga lån.
KPI	Indexet mäter den genomsnittliga prisutvecklingen för hela den privata inhemska konsumtionen, de priser konsumenten faktiskt betalar. KPI är det vanliga måttet för kompensations- och inflationsberäkningar i Sverige.
Kreditrisk	Risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör.
Korrelation	Korrelation är ett begrepp inom statistik som anger styrkan och riktningen av ett samband mellan två eller flera variabler. I finansiella sammanhang avser man sambandet mellan finansiella tillgångar eller marknader.
Likvida placeringar	Placeringar som kan snabbt (inom 3 dagar) kan omsättas till likvida medel.
Limit	Riskenivå som begränsar innehav av finansiellt instrument.
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepapper förfaller till betalning.
Marknadsvärde	Beskriver det pris en produkt eller tjänst handlas till på en marknad.
Passivt förvaltd fond	I en passivt förvaltd fond är målet att hålla kostnaderna nere och generera en avkastning som speglar den genomsnittliga utvecklingen på en viss marknad (index) minus fondens avgift. Ingen egen analys av marknaden görs, utan fondens investeringar speglar det valda indexet, exempelvis Stockholmsbörsen.

Hög likviditet	Innebär att det finns många investerare som handlar det aktuella värdepappret och omsättningen av pappret är hög. Om värdepappret däremot har låg likviditet, innebär det att omsättningen och troligtvis också efterfrågan på värdepappret är låg. Risken är därmed att det inte finns köpare vid den tidpunkt som en investerare vill sälja.
Rating	Internationell kreditvärdering som används vid upplåning och utfärdas av kreditvärderingsinstitut (till exempel Standard & Poor's och Moody's). Högsta betyg är AAA, det sämsta är CCC och D.
Refinansieringsrisk	Risken för att behovet av kapital inte kan tillgodoses på kort och lång sikt.
Räntefond	Ett samlingsnamn för obligations-, penningmarknads- och likviditetsfonder. Korta räntefonder, som även kallas för likviditetsfonder eller penningmarknadsfonder, placerar i räntebärande värdepapper med en genomsnittlig löptid på högst 1 år. Långa räntefonder, som även kallas för obligationsfonder, placerar i räntebärande värdepapper med en genomsnittlig löptid på över 1 år.
Ränterisk	Uttryck för osäkerheten kring framtida ränteutveckling och att värdet på en tillgång eller kostnaden för ett lån negativt förändras p.g.a. en oväntad förändring av räntenivån.
Strategisk allokering	En statisk strategi som syftar till att maximera den riskjusterade avkastningen utifrån en given risknivå.
Taktisk allokering	Allokering som temporärt avviker från den strategiska inom fastställt ramverk i syfte att minimera risk och maximera avkastning över en konjunkturcykel.
Valutarisk	Risken att drabbas av förluster till följd av valutakursförändringar.
Volatilitet	Mått på risk som anger avkastningsfluktuationer på en investering. Mäter avvikelserna kring en avkastningsseries aritmetiska medelvärde. Motsvarande det statistiska måttet standardavvikelse.
Värdepapper	Gemensam beteckning för bland annat aktier, obligationer, optioner och terminer.